

BU KARAR DANISTAY 13.DAIRESI'NCE IPTAL EDILMISTIR. REKABET KURULU'NUN AYNI KONUYA ILISKIN 27.11.2008 TARİH VE 08-67/1091-424 NOLU KARARINA İNTERNET SAYFAMIZDAKI KARAR ARAMA BÖLÜMÜNDEN ERİŞEBİLİRSİNİZ.

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın İptal Kararı Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/C.S.-99/1 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 08-67/1091-424
Karar Tarihi : 27.11.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER:

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Mert KARAMUSTAFAOĞLU, Şamil PİŞMAF

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN** : Resen

D. KARŞI TARAF : Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz
Şirketleri İşveren Sendikası
Eskiyıldız Cad. No:20 Deniz Han İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın gerçekleştirdiği karar ve eylemlerle akaryakıt istasyonlarındaki kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanması ve promosyonların kaldırılması yönünde faaliyetlerde bulunmaları üzerine yürütülen soruşturma sonucunda verilen 18.9.2000 tarihli ve 00-35/392-219 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nın Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası tarafından açılan dava sonucunda bu teşebbüs birliğine ilişkin kısmının Danıştay kararları ile iptal edilmesi ertesinde, dosya konusunun ilgili teşebbüs birliği açısından yeniden değerlendirilmesi.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın gerçekleştirdiği karar ve eylemlerle akaryakıt istasyonlarındaki kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanması ve promosyonların kaldırılması yönünde faaliyetlerde bulunmaları.

G. DOSYA EVRELERİ

1. Akaryakıt istasyonlarında uygulanan komisyon oranlarına ve promosyonların kaldırılmasına ilişkin PÜİS ve TABGİS'in aldıkları kararlar ve açıklamalar ile Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği Başkanı sıfatıyla Ferruh Zülfikar'ın yine aynı konuya ilişkin demeçleri üzerine resen ilk inceleme yapılması öngörülmüştür.
2. Konuya ilişkin yapılan ilk inceleme sonucunda Kurum raportörlerince düzenlenen 12.10.1999 tarih ve D1/1/C.S.-99/1 sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 19.10.1999 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 99-48/530-335 sayılı karar ile 4054 sayılı Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca;

- Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği,
- Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası,
- Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol Ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası

hakkında Kanun'un 4 üncü maddesini ihlal ettikleri gerekçesiyle soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

Yine aynı kararda, ihlale ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerin Kanun'un 9/3 üncü maddesi çerçevesinde hakkında soruşturma açılan kuruluşlara yazılı olarak bildirilmesi için Başkanlığa yetki verilmiştir.

3. 21.10.1999 tarihinde, Kanun'un 9/3 üncü maddesi uyarınca; *akaryakıt ürünleri bayilerinin kredi kartı ile yapacakları satışlarda komisyon alıp almayacakları ve promosyon faaliyetleri hususlarında tamamen kendi özgür iradeleriyle karar vermeleri gerektiği, bunun aksine olarak konuyla ilgili teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin tavsiye niteliğinde bile olsa Kanun'un 4 üncü maddesinin (a) bendine aykırı biçimde aldıkları veya alacakları promosyonun kaldırılması veya kredi kartlı satışlarda belirlenmiş bir oranda komisyon alınması kararının hukuka aykırı ve yasak olduğu yönündeki görüş yazısı* taraflara bildirilmiştir.
4. 22.10.1999 tarihinde, Kanun'un 9/3 üncü maddesi uyarınca kendilerine bildirilen görüş yazısı kapsamında yapılan faaliyetlere ilişkin PÜİS tarafından ilgililere gönderilen yazı Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
5. 29.10.1999 tarihinde, Kanun'un 9/3 üncü maddesi uyarınca kendilerine bildirilen görüş yazısı kapsamında yapılan faaliyetlere ilişkin TABGİS tarafından ilgililere gönderilen yazı Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
6. 04.11.1999 tarihinde, Kanun'un 43/2 nci maddesi uyarınca taraflara soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak, taraflardan 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.
7. Soruşturma tebligatını takiben, taraflardan TABGİS, Kanun'un 45/2 nci maddesi uyarınca 30 günlük ek süre talebinde bulunmuş, ancak Kanun'un 43 üncü

maddesinde düzenlenen ilk yazılı savunma aşamasında böyle bir ek süre verilmesinin söz konusu olmamasından dolayı bu talep geri çevrilmiştir.

8. Haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları ve cevapları yasal süreleri içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
9. Soruşturma Heyetince tamamlanan 04.04.2000 tarihli ve SR/00-4 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45/1 inci maddesi uyarınca Başkanlıkça ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenilmiştir.
10. Soruşturma raporunun tebliğini takiben, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüs birliklerinden TABGİS, savunma sürelerinin Kanun'un 45 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 30 gün uzatılmasını talep etmiş ve bu talep Kurul kararı ile kabul edilerek TABGİS'e 30 gün ek süre tanınmıştır. Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüs birliklerinden PÜİS ve TABGİS'in ikinci savunma yazıları yasal süreleri içinde Kurumumuz kayıtlarına intikal etmiş, Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği ile ilgili ise herhangi bir savunma yapılmamıştır.
11. Soruşturma Heyetinin hazırladığı "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45/2 nci maddesi uyarınca, yasal süreleri içinde PÜİS ve TABGİS'e tebliğ edilmiştir.
12. İlgili teşebbüslerin ek yazılı görüşe karşı cevapları yasal süreleri içinde Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir.
13. Rekabet Kurulu'nun 03.08.2000 tarih ve 00-29 sayılı toplantısında, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 13.09.2000 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar verilmiş ve sözlü savunma toplantısı davetiyeleri, Kanun'un 46/2 nci maddesi uyarınca ilgililere gönderilmiştir.
14. 13.09.2000 tarihinde taraflar sözlü savunmalarını yapmışlardır.
15. Rekabet Kurulu 18.09.2000 tarihinde nihai kararını vermiş ve karar 27.09.2000 tarihinde taraflara tefhim edilmiştir.
16. Taraflar Danıştay'da süresi içinde dava açmıştır. PÜİS tarafından açılan dava Danıştay 10. Dairesinin 16.12.2003 tarihli ve 2001/1076 Esas, 2003/5205 Karar sayılı Kararı ile reddedilmiştir. Karar PÜİS tarafından temyiz edilmemiş olup, idari para cezasının 28.6.2004 tarihinde ödendiğine ilişkin makbuz PÜİS tarafından Rekabet Kurumuna gönderilmiştir.

Diğer taraftan TABGİS tarafından açılan dava sonucunda Danıştay 10. Dairesi, 14.10.2003 tarih ve 2001/550 E. , 2003/3963 K. sayı ile; gerekçeli kararda karşı

oy yazılarının bulunmadığından bahisle anılan Kurul kararının davacı ile ilgili kısmının iptaline karar vermiştir. İptal kararı üzerine söz konusu karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda temyiz edilmiş ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 17.11.2005 tarihli ve 2004/2135 E. , 2005/2645 K. sayılı kararı ile Danıştay 10. Dairesi kararının onanmasına karar vermiştir. Son olarak onama kararı üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na yapılan karar düzeltme talebi de Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 19.6.2008 tarihli ve 2006/1169 E., 2008/1688 K. sayılı kararı ile reddedilmiştir.

17. 2577 sayılı Kanun'un 28 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Danıştay Kararının icaplarına göre Rekabet Kurulu, gecikmeksizin işlem tesis etmeye mecbur olduğundan konu, 20.11.2008 tarihli Bilgi Notu içeriğinde 20.11.2008 tarihli ve REK.0.05.00.00-110/210 sayılı Başkanlık Önergesi ile Kurul gündemine getirilmiş, Rekabet Kurulu ilk inceleme ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, sözlü savunma toplantısının ses kayıtlarının yazılı açılımı, raporlar, Danıştay'ın kararları, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgeleri inceleyerek, nihai kararını vermiştir.
18. 18.9.2000 tarihli ve 00-35/392-219 sayılı Rekabet Kurulu Kararı'nın PÜİS'e ilişkin kısmı, Danıştay 10. Dairesinin 16.12.2003 tarihli ve 2001/1076 Esas, 2003/5205 Karar sayılı Kararı uyarınca kesinleştiğinden, söz konusu kısımlar yeniden değerlendirilmemiştir.
19. 18.9.2000 tarihli ve 00-35/392-219 sayılı Kurul Kararı'nda; Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği adı altında bir kuruluşun mevcut olmadığı, ayrıca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesi anlamında bir teşebbüs birliğinin de mevcut bulunmadığı, dolayısıyla Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği'ne ilişkin karar ve eylemlerden söz edilemeyeceği ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun anlamında bir ihlal söz konusu olmadığından bu konuda bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar verilmiş olması nedeniyle, Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneğine ilişkin tespitler yeniden değerlendirilmemiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ

- 04.04.2000 tarihli ve SR/00-4 sayılı Soruşturma Raporu'nda: TABGİS'in eylem ve kararlarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararları yasaklayan 4 üncü maddesi kapsamında olduğu, bu nedenle söz konusu teşebbüs birliğine Kanun'un 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası uygulanması gerektiği
- Dosyanın yeniden değerlendirilmesine ilişkin 20.11.2008 tarihli Bilgi Notu'nda ise: Soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler ışığında, TABGİS'in eylem ve kararlarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararları yasaklayan 4 üncü maddesi kapsamında bir ihlal olduğu ancak söz konusu ihlale ilişkin soruşturma

zamanaşımı süresinin dolması nedeniyle TABGİS hakkında idari para cezasına karar verilmemesi gerektiği,

ifade edilmektedir.

İ. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

İ.1. İlgili Pazar

Petrol sektörünün dikey yapısı dikkate alındığında, petrol ürününün aranıp çıkarılmasından nihai tüketiciye ulaştırılmasına kadar geçen sürecin;

- Ham petrolün aranması, çıkarılması ve üretimi,
  - Ham petrolün rafinaj yöntemiyle ürün haline dönüştürülmesi,
  - Petrol ürünleri dağıtımı ve pazarlaması,
- olmak üzere 3 kategoride toplanabileceği görülmektedir.

Akaryakıt istasyonlarının işlevi, bu dikey yapının son halkası olan işlenmiş petrol ürününün nihai tüketiciye satışını içermektedir. Rafinerilere yakın olan bölgelerde, akaryakıt istasyonları doğrudan rafineriden ürün temin edebilmekteyken, diğer bölgelere yapılacak olan dağıtım için akaryakıt depo ve terminalleri önem kazanmaktadır. Bu terminaller özellikle, akaryakıt talebinin yüksek olduğu sanayi bölgelerine ve nüfusun yoğun olduğu yerleşim alanlarına yakın yerlere konuşlandırılmaktadır. Terminallerde depolanan yakıt, daha sonra yeniden satış yapan akaryakıt istasyonlarına ve toptan alış yapan müşterilere nakledilir. Türkiye'de akaryakıtın istasyonlara taşınma işlemi genellikle bayinin kendi araçlarıyla gerçekleştiriliyor olmakla birlikte, son zamanlarda bazı dağıtım firmalarının bu taşıma faaliyetini üstlendikleri görülmektedir. Ayrıca, akaryakıtın depolandığı terminallere farklı rafinerilerden ürün getirmek de mümkündür. Ancak, akaryakıt dağıtım faaliyetlerinde ve özellikle akaryakıt istasyonlarının eylemlerinin konu olduğu bir olayda, ilgili pazarlar tespit edilirken, petrol ürünlerinin üretiminden ziyade, akaryakıt istasyonlarının petrol ürünlerinin dağıtımı ve pazarlamasındaki rolünün dikkate alınması yerinde olacaktır. Bu noktada, ilgili ürün pazarının akaryakıt istasyonlarında satılan motorlu taşıt yakıtları ve diğer yakıtlar, ilgili coğrafi pazarın ise sanayi bölgeleri ve nüfusun yoğun olduğu yerler olarak belirlenebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte incelemeye konu olan akaryakıt istasyonlarının kredi kartlı satışlarda uyguladıkları komisyon oranları ve promosyonlar dikkate alındığında, ilgili ürün pazarının, kredi kartıyla akaryakıt ürünleri satış pazarı; ilgili coğrafi pazarın ise İstanbul, Ankara, Samsun, Giresun, Trabzon gibi söz konusu eylemlerin uygulandığı şehirler olarak daraltılabileceği görülmektedir.

İ.2. Yapılan Tespitler

Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS), Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası (TABGİS) hakkında açılan soruşturma kapsamında raportörlerce yapılan yerinde incelemeler esnasında aşağıdaki bilgi ve belgelere ulaşılmıştır;

İ.2.1. Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası (TABGİS)

25.11.1999 tarihinde TABGİS'de yapılan incelemelerde aşağıdaki belgelere ulaşılmıştır:

Üyelere Gönderilen 25.02.1998 Tarihli Yazı :

Genel Başkan Sinan Orhon imzalı yazıda, akaryakıt ticaretinde kredi kartlı satışlarda '0' komisyon ve promosyon uygulamalarının getirdiği külfetten bahsedilerek, *"rakip durumda bulunan bazı işletmelerin aralarında bir toplantı yapmak suretiyle hazırlanmış oldukları protokol gereği, '0' komisyon ve promosyon uygulamalarını 20.02.1998 tarihinden itibaren kaldırmaya karar verip bunu icra ettikleri"* üyelerin bilgisine sunulmuştur. Yazının ekinde, adı geçen protokol metni ve bu protokole katılan akaryakıt bayilerinin listesi yer almaktadır.

Üyelere Gönderilen 13.07.1999 Tarihli Yazı :

Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla gönderilen yazıda, OFM'ye geçtikten sonra bayilerin kar payının azaldığı ve elde edilen karın kredi kartı komisyonlarıyla eşit hale geldiği belirtildikten sonra, Bankalararası Kredi Kartları Birliği'nin kredi kartlarına komisyon sürşarj etme hakkını akaryakıt sektörüne verdiği ve İstanbul Anadolu Yakası, Bağdat Caddesi ve Minibüs Yolu'ndaki meslektaşların kredi kartı komisyonlarını tekrar sürşarj etmeye başladıkları hatırlatılmıştır.

Yazının devamında, uygulama hakkında kararı verecek kişilerin ticari kuruluşların sahipleri olduğu ve durumun ticari ilişkiler, tüketici ilişkileri, rekabet şartları ve mesleki dayanışma açısından, içinde bulunulan ekonomik koşullar da göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş ve en son olarak da

"...Sayın meslektaşların bir bölgede komşuluk ilişkileri ve mesleki dayanışma ile oluşturdukları uygulama desteklenmek ve genişletilmek istendiği taktirde, meydana getirilecek gruplara her türlü organizasyon desteğini vermeye hazırız."

ifadesi kullanılmıştır.

Üyelere Gönderilen 25.08.1999 Tarihli Yazı:

Bu yazıda, 13.07.1999 tarihli yazı hatırlatılarak, o tarihlerde kredi kartına komisyon sürşarj etmeye başlayan İstanbul Anadolu Yakası'ndaki meslektaşların uygulamaya devam ettikleri, ayrıca İstanbul Avrupa Yakası'ndaki (Beşiktaş, Şişli, Maslak, Dolapdere gibi bölgelerdeki) meslektaşların da, 30 Ağustos Pazartesi gününden itibaren çalıştıkları bankalarla yapacakları anlaşmalarla para bloke etmeden ertesi gün "kullanılır bakiye" sağlayacak şekilde kredi kartı komisyonlarını tekrar sürşarj etmeye başlayacakları belirtilmektedir.

İlgililerle azalan kar marjları ve promosyonlara ilişkin yapılan görüşmelerden ve bu konulardaki mesleki dayanışma, birlik ve beraberliğin öneminden bahseden yazı,

“Bu konuda oluşturulacak grupları desteklemek ve ilişkileri sağlamak için her türlü göreve hazırız. Görüşlerinizi bildirmek için TABGİS’i aramanızı bekler, çalışmalarınızda başarılar dileriz.”

şeklinde sona ermektedir.

Üyelere Gönderilen 06.09.1999 Tarihli Yazı :

Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla gönderilen yazıda, 13 Temmuz ve 25 Ağustos 1999 tarihli kredi kartları komisyonu ile ilgili yazılar hatırlatılarak, o tarihlerde kredi kartı banka komisyonlarını sürşarj etmeye başlayan İstanbul Avrupa Yakası ve Anadolu Yakası’nın bir bölümündeki meslektaşların bu uygulamaya devam ettikleri belirtilmiş ve şöyle devam edilmiştir;

“Bugün İstanbul Avrupa Yakası’nda Topkapı’dan başlayarak E-5 Edirne istikameti ve Sahil Yolu’nu kapsayan geniş bir bölgedeki yaklaşık 70 meslektaşımız da çalıştıkları bankalarla yaptıkları anlaşmalarla para bloke etmeden ertesi gün kullanılır bakiye sağlayacak şekilde kredi kartı banka komisyonlarını 6 Eylül 1999 Pazartesi gününden itibaren tekrar sürşarj etmeye karar alarak uygulamaya başlamışlardır.”

Üyelere Gönderilen 13.09.1999 Tarihli Yazı :

Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla üyelere gönderilen yazıda, sektörün büyük bir hızla büyümesinden ötürü akaryakıt bayilerinin satışlarda meydana gelen farklılıklardan dolayı satışlarını arttırmak amacı ile promosyon ve -0- komisyon gibi uygulamalara başvurdukları belirtilerek, şöyle devam edilmiştir:

"İçinde bulunduğumuz ortamda çok önemli bir masraf kalemi ortadan kaldırılmaktadır. Bu esnada başka bir yanlıştır (PROMOSYON) ile satış arttırmayı düşünmememiz lazımdır. Sizlerden gelen mesajlar PROMOSYONLAR’ın da önüne geçilmesi doğrultusundadır. Böyle bir olay ancak diğer meselede olduğu gibi mesleki dayanışma, birlik ve beraberlik anlayışı ile gerçekleşebilir. Tüketici kaliteli mal ve hizmeti tercih etmekte, alışveriş yapacağı yeri ona göre belirlemektedir. Zaten diğer ödümler (PROMOSYON-’0’ KOMİSYON UYGULAMASI) önceleri tüketici tarafından talep edilmemiştir. Ancak bizler rekabet etmek için bu ödümleri sunduktan sonra aranır hale gelmiştir.

...Her fırsatta tekrar ettiğimiz gibi para kazanamamaktan şikayet edip karlarımızın arttırılmasını isterken yaptığımız anlaşılmaz davranışlar iddialarımızı çürütmekte, ekonominin kuralları içerisinde kabul görmemektedir.

Oluşan bütünleşmenin giderek artması dileğiyle hayırlı işler dileriz."

14.09.1999 Tarihli Yönetim Kurulu Kararı :

22.09.1999 tarihinde TABGİS Yönetim Kurulu tarafından, İstanbul Kalyon Oteli’nde meslektaşlar arasında bir toplantı yapılmasına ilişkin karar alınmıştır. Bu karar doğrultusunda TABGİS Genel Başkanı Sinan Orhon imzasıyla gönderilen

17.09.1999 tarihli bir yazı ile, üyeler 22 Eylül 1999 günü saat 15'de Kalyon Otelinde düzenlenecek olan toplantıya çağrılmışlardır. Aynı yazıda toplantının gündeminin "kredi kartları komisyonları uygulamasında son durum değerlendirmesi ve promosyonlar" olarak belirlendiği görülmektedir.

Üyelere Gönderilen 24.09.1999 Tarihli Yazı :

Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla üyelere gönderilen yazıda, 22 Eylül 1999 tarihinde Kalyon Otelinde yapılan toplantıya ilişkin bir değerlendirme yer almaktadır. Düşen kar marjlarının eski haline getirilmesi için TABGİS tarafından yapılan faaliyetlerin özetlendiği yazının devamında şu ifadeler yer almaktadır;

"... İstanbul ve çevresinde büyük bir katılımı hayata geçirilen kredi kartlarına komisyon uygulaması değerlendirilmiş, hala bu uygulamaya katılmayan istasyonların en kısa sürede bölgesel olarak ikna edilmesi kararlaştırılmıştır. Gelen faks mesajları ve diğer illerde yapılan toplantılardan, Ankara, Bursa ve İzmir'de de Ekim başında komisyon uygulamasına geçileceği anlaşılmaktadır.

Toplantıda ayrıca münferit promosyon uygulamalarına derhal son verilmesi konusunda prensip kararına varılmıştır. Akaryakıt istasyonlarında belirli zamanlarda müşteriye dağıtılan toz bezi, kağıt mendil, oto kutusu, çakmak, vb. ufak tefek hediyeler promosyon kapsamının dışındadır. Ancak promosyon pankartlarının kaldırılması görüşü benimsenmiştir.

Petrol şirketlerinin uygulayacağı promosyonlar için her bayinin maliyetini çok iyi hesaplayarak kendi şirketi ile görüşmesi, uygulamaya katılıp katılmayacağına karar vermesi gerekmektedir. Toplantıdan çıkan genel görüş, tüm promosyon uygulamalarının kaldırılması ve sektörün imajını zedeleyen bu konuda TABGİS'in petrol şirketi dernekleriyle görüşmesidir.

Ayrıca '0' komisyon ve promosyon uygulamalarının, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü nezdindeki kar artışı talebimiz üzerindeki olumsuz etkileri dile getirmiş, yeterli kar artışı sağlansa bile yukarıdaki prensip kararlarından vazgeçilmemesi kararlaştırılmıştır."

İ.2.2. Diğer Tespitler

1-15 Eylül 1999 Tarihli Enerji-Petrol Dergisi'nde Yayınlanan 'TABGİS'den Petrol Kamuoyuna Duyuru':

Söz konusu duyuruda ilk olarak sektörün genel sorunlarından bahsedildikten sonra şöyle devam edilmektedir;

*"...
Kredi kartlı akaryakıt satışlarında kredi kartı komisyonunu tüketiciye sürşarj etme yetkisi Türkiye'de sadece akaryakıt bayilerine ve kuyumculara verilmiş olan bir haktır. Bu hakkı kullanıp kullanmamak tamamıyla o işletmenin sahiplerine aittir. Bugünkü kar oranları kredi kartı komisyonunun altındadır.*

Hala '0' komisyonla satış yapan meslektaşlarımız zararına satış yapmaktadırlar. Bankaya komisyon ödemiyorum, para bloke ediyorum

diyenler ise bankada bloke ettikleri paranın normal getirisini hesaplayamıyorlar demektir. Bu konu mesleki dayanışma içerisinde rekabet unsuru olmaktan çıkartılıp çözülebilir. İstanbul'da birçok bayi yöresel toplantı yaparak, banka komisyonlarını tüketiciye yansıtmaya başlamışlardır.

..."

Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'den Elde Edilen Bilgiler:

Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin (BKM) yapısı ve kredi kartlarının işleyişi hakkında aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

Kredi kartıyla yapılan her alışveriş için kart ihraç eden bankanın aldığı sabit bir komisyon (Takas Komisyonu) bulunmaktadır. Kredi kartlı satışlarda üye işyerlerinden hangi oranlarda komisyon kesileceği konusunda en önemli belirleyicinin, BKM tarafından belirlenen 'Takas Komisyonu Oranı' olduğu görülmektedir. 15 Ağustos 1998 tarihinden itibaren uygulanan takas komisyonu oranları şu şekildedir;

15 Ağustos 1998 - 15 Ekim 1998 arası	: %4.75
15 Ekim 1998 - 15 Ocak 1999 arası	: %4.78
15 Ocak 1999 - 15 Ekim 1999 arası	: %5.39
15 Ekim 1999 - 01 Şubat 2000 arası	: %4.75
01 Şubat 2000 sonrası	: %3.00

Üye işyerlerinin kredi kartı ile alışveriş yapan müşterilerine ek komisyon uygulamalarının söz konusu olmadığı, başka bir ifadeyle, kredi kartıyla alışveriş yapan müşterilerle nakit parayla alışveriş yapan müşterilere farklı fiyat uygulanamayacağı görülmektedir. Bu durumun, akaryakıt istasyonları gibi, kar marjı çok düşük olan veya satış fiyatı devlet tarafından belirlenen, dolayısıyla kredi kartından kaynaklanan masrafları satış fiyatına ekleyemeyen sektörlerde sıkıntı yaratması sonucu, BKM'nin 1991 yılında bir karar aldığı görülmektedir. BKM bu kararında; akaryakıt satışlarıyla sınırlı kalmak koşulu ile, kredi kartı ile yapılan akaryakıt satışlarında kart hamillerinden ilave bir komisyon alınabileceğini, bu uygulamanın sadece yurt içi kredi kartları ile sınırlı olduğunu ve ilave komisyon uygulayan akaryakıt istasyonlarında "Kredi kartı ile akaryakıt alımında +%... eklenecektir" duyuru ya da afişlerinin asılması gerektiğini belirtmiştir. Buradan, bir akaryakıt bayisinin istediği takdirde kredi kartlı satışlarda bankaların kendisinden kestiği komisyon oranını müşteriye yansıtabileceği anlaşılmaktadır.

İ.3. TABGİS'in Savunması

TABGİS tarafından gönderilen yazılı savunma dilekçelerinde ve sözlü savunma toplantısında özetle;

- Zarar ettiklerini anlayan bayilerin Haziran 1999'dan itibaren bireysel olarak komisyon uygulamasına başladıkları, komşu istasyonların piyasanın rekabetçi yapısı gereği sürekli birbirlerinin davranış, servis ve ticari eylemlerini takip ettikleri, bölgesel ve yerel düzeyde satışların düşmemesi için önlem aldıkları,

bununla birlikte, özellikle aynı istikamette bulunan akaryakıt istasyonlarının etkin rekabet içinde oldukları,

- Bayilerin tüketiciye uyguladığı komisyon oranının bayilerin kar haddini artırmaya yönelik olmayıp, doğrudan bankalara aktarıldığı,
- TABGİS üyelerinden bazıları komisyon uygularken bazılarının bu uygulamaya hiç başlamadığı, hatta bazı üyelerin de uygulamaya başlayıp sonradan vazgeçtiği,
- Bazı TABGİS üyelerinin birden fazla istasyonunun bulunduğu ve bu üyelerin her istasyonunda farklı komisyon uygulamalarında bulunduğu, buradan da, TABGİS üyelerinin piyasadaki rekabet şartlarına göre komisyon alıp almamak yönündeki tercihlerini serbestçe yaptıklarının anlaşıldığı,
- Promosyonlar konusunda ise, halihazırda promosyonların devam ettiği, TABGİS üyelerinin de çeşitli dönemlerde satış artırma amacıyla promosyon faaliyetlerine başladıkları ve satışları arttığında da son verdikleri, ancak bu promosyonların hiç bir zaman aynı zamanda başlayıp aynı zamanda sona ermediği, zaten böyle bir koordinasyonun da olanaksız olduğu,

ifade edilmiştir.

İ.4. Delillerin ve Savunmaların Değerlendirilmesi

İ.4.1. Pazar Yapısına İlişkin Değerlendirme

01.07.1998 tarihinde 98/11319 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması (OFM) ile dağıtım firmalarının ve bayilerin petrol ürünleri satışlarından elde ettikleri kar marjları maktu tutarlara bağlanmıştır. Bu sisteme göre, petrol ürünlerinin fiyatları ne kadar değişirse değişsin, dağıtım firmasının ve bayinin elde edeceği kar dolar cinsinden maktu olarak sabit kalmaktadır. OFM ile petrol ürünlerinin satış fiyatının uluslararası piyasalara endekslenmesi ve uluslararası ham petrol fiyatlarının son bir yılda çok hızlı bir artış göstermesi, dağıtıcı ve bayi karlarının oransal olarak azalmasına yol açmıştır. Bir bayi, 01.07.1998 tarihi itibarıyla yaptığı 1 litrelik süper benzin satışından 0.0493 \$ kar payı ile %6.72'lik bir kar marjı elde ederken, 01 Ekim 1999 tarihi itibarıyla yaptığı 1 litrelik süper benzin satışından yine 0.0493 \$ kar payı ile %4.72'lik bir kar marjı elde edebilmektedir. Akaryakıt fiyatlarının dolar bazında artış göstermesi, akaryakıt bayilerinin kar marjlarının oransal olarak düşmesine yol açmıştır. Bu noktada, kredi kartıyla yapılan satışlarda banka tarafından kesilen komisyonun yüzde olarak belirlenmesi, kar marjı oransal olarak düşen bayiler için bir dezavantaj oluşturmaktadır.

Akaryakıt istasyonlarının kredi kartlı satışlarda bankalara ödedikleri komisyonu müşterilerine yansıtma olanakları mevcuttur. Bu noktada, kredi kartlı satışlardan zarar etmeye başlayan bayilerin, bireysel olarak komisyon uygulamasına geçmek yerine, niçin toplu halde anlaşarak veya bir teşebbüs birliği kararına uyarak, aynı tarihte, aynı oranda komisyon uygulamasına geçmeyi tercih ettikleri sorusunu

cevaplayabilmek için, öncelikle akaryakıt dağıtım sektörünün özelliklerine göz atmakta yarar vardır.

Akaryakıt dağıtım sektöründe faaliyet gösteren dağıtım firmaları, TÜPRAŞ veya ATAŞ'ta rafine edilmiş petrol ürünlerini kendi bayilerine dağıtma işini üstlenmiştir. Sınır ticareti yoluyla gelen akaryakıt hesaba katılmazsa, istasyonlarda satılan akaryakıtların neredeyse homojen oldukları söylenebilir. Bunun da ötesinde, akaryakıtın kapalı depolarda muhafaza ediliyor olması ve aracıyla gelen müşterinin alacağı akaryakıtı görüp inceleme olanağının olmaması gibi faktörler, müşterilerin gözünde akaryakıtı tamamen homojen bir ürün haline getirmektedir. Firmaların ürünlerinin farklılık göstermemesi (ürünlerin neredeyse homojen olması), çok sayıda istasyonun bulunması, tüketicilerin bu istasyonlara ulaşımının kolay olması, istasyonlardaki pompa fiyatlarının araç sahipleri tarafından rahatça görülebiliyor olması ve maksimum satış fiyatının OFM ile belirlenmesi gibi faktörler, sektörde, fiyat farklılıklarının çok az olduğu sıkı bir marka içi ve markalar arası rekabetin oluşmasını sağlamaktadır. Bu noktada istasyonda satılan ürünler ve ürünlerin fiyatından çok müşterilere verilen hizmet (araba yıkama, gazete verme gibi promosyon faaliyetleri) ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, sıkı rekabetten dolayı müşterilere verilen hizmetlerde bile büyük farklılıklar görülmemektedir.

Sektörün yoğun rekabetçi yapısının, akaryakıt istasyonlarında kredi kartlı satışlara uygulanan komisyon oranının '0' a kadar inmesini ve bu noktada kalmasını sağladığı görülmektedir. Böyle bir ortamda, zor durumdaki bayilerin yoğun rekabetin getirdiği baskıdan dolayı bireysel olarak komisyon uygulamasına başlamak yerine bir araya gelerek ortak hareket etmeyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu da, sadece bir teşebbüs birliği üyesi bayilerin ya da sadece bir dağıtım firmasının mensubu olan bayilerin değil, o bölgedeki tüm akaryakıt bayilerinin bir araya gelerek anlaşmalarını gerektirmektedir. Bayiler arasında meydana gelen bu oluşumda teşebbüs birliklerinin payı ise aşağıda değerlendirilecektir.

İ.4.2. TABGİS ile İlgili Değerlendirme

Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın üyeleriyle yapmış olduğu yazışmalar incelendiğinde, TABGİS'in çeşitli tarihlerde üyelerine gönderdiği yazılar aracılığıyla İstanbul'daki bazı bayilerin kredi kartlı satışlarda komisyon uygulamasına başlamalarına ilişkin karar ve uygulamalarını düzenli ve ayrıntılı olarak üyelerine bildirdiği, bu yöndeki uygulamaları desteklediği ve gerekirse her türlü organizasyonu yapmaya hazır olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla üyelere gönderilen 13.09.1999 tarihli yazıda ise açıkça, *'promosyon ve -0- komisyon uygulamalarının' yanlış olduğu, bu uygulamaların bayiler tarafından rekabet etmek için sunulan bazı ödünler olduğu, bunların önüne geçilmesinin mesleki dayanışma, birlik ve beraberlik anlayışı ile mümkün olabileceği belirtilerek, oluşumun giderek artması yönünde ifadelere yer verilmiştir.* Daha sonra sendika yönetim kurulu kararı ile İstanbul Kalyon Otelinde üyeler arasında bir toplantı düzenlenmiş ve bu toplantıda kredi kartlı satışlarda komisyon alınmasına ilişkin bir karara varılmıştır. Nitekim bu toplantının değerlendirmesinin yapıldığı, Genel Sekreter Cahit Okçu imzasıyla üyelere

gönderilen 24.09.1999 tarihli yazıda *Kalyon Oteli'nde yapılan toplantıda komisyon uygulamasının değerlendirildiği, bu uygulamaya katılmayan istasyonların en kısa sürede ikna edilmesinin kararlaştırıldığı, ayrıca münferit promosyon uygulamalarına derhal son verilmesi konusunda prensip kararına varıldığı, yeterli kar artışı sağlansa bile bu prensip kararlarından vazgeçilmemesinin kararlaştırıldığı* ifade edilmiştir.

Yukarıda sözü edilen bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda TABGİS'in yürüttüğü faaliyetlerin, gerek üyeleri arasında konuya ilişkin düzenli bilgi alışverişini sağlamak gerekse bizzat sendika yöneticileri tarafından gönderilen yazılarda bayilere konuya ilişkin doğrudan tavsiye ve yönlendirmelerde bulunmak ve son olarak da bayiler arasında bir toplantı düzenleyerek komisyon uygulamalarına başlanması ve promosyonların kaldırılması konusunda karar almak suretiyle, ilgili pazarda rekabeti kısıtlamak ve üyelerinin pazar davranışlarını koordine etmek amacıyla alınan teşebbüs birliği karar ve eylemleri niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve *teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri* hukuka aykırı ve yasaktır." hükmünü içermektedir.

Soruşturmaya konu olan teşebbüs birliğince, yaptığı yazılı ve sözlü savunmalarında konuya ilişkin olarak herhangi bir bağlayıcı karar alınmadığı ifade edilmiştir. Kanunun 4 üncü maddesi anlamında teşebbüs birliklerine ait "karar" kavramı, birlik kurallarını, üyeleri bağlayıcı kararları, tavsiyeleri ve birliğin üyelerinin davranışlarını koordine etmeye yönelik tüm fillerini kapsamaktadır.

Yukarıdaki açıklamaların ışığında, TABGİS'in kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanmaya başlanması ve promosyon faaliyetlerinin kaldırılmasına ilişkin gerçekleştirdiği basın duyuruları ve yazışmaların, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında bir aykırılık teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu teşebbüs birliğinin karar defterlerinde konuya ilişkin bir kararın olmaması ya da bu kararı üyelerine resmi tebligat kurallarına göre göndermemiş olmaları, bu eylemlerin Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamı dışına çıkması için yeterli bir gerekçe değildir.

Dünya ham petrol fiyatlarındaki artış sonucu petrol ürünleri satışından bayilerin elde ettiği kar marjının düşmesi gibi sebeplerle sektörün içine girdiği sıkıntılar da, bir ihlalin varlığını ortadan kaldırmaz, ancak ihlalden dolayı taraflara verilecek ceza takdirinde değerlendirilebilir. Cezanın takdirinde dikkate alınması gereken bir başka nokta da, 4054 sayılı Kanun'un 9/3 maddesi kapsamında taraflara gönderilen görüş yazısına ilgili tarafın ne kadar uyduğu konusu olarak görülmektedir. Kanun'un 9/3 maddesi ve uygulanacak idari para cezasının tespitine ilişkin değerlendirme aşağıdadır.

a. Genel Olarak 9/3 üncü Madde

4054 sayılı Kanun'un "İhlale Son Verme" başlıklı 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası, "Kurul, birinci fıkraya göre bir karar almadan önce ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine ihlale ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak bildirir." hükmünü içermektedir.

Kurul'un 9/3 üncü madde kapsamında bildireceği "yazılı görüş", Kanun'un 51/3 maddesi hükmünde yer alan "tavsiye niteliğindeki kararlar" arasına girmektedir. Başka bir ifadeyle, mezkur maddede yer alan "yazılı görüş"ün işlevi, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine yapılan bir "işbirliği çağrısı" ve "tavsiye" niteliğindedir. Bu nedenle, her ne kadar söz konusu maddenin sonunda "bildirir" ifadesi yer alsada, her olayda Kurul'un 9/3 üncü maddesi kapsamında yazılı görüş bildirmek zorunda olması söz konusu değildir.

4054 sayılı Kanun'un "Nispi İdari Para Cezası" başlıklı 17 nci maddesinin (a) bendinde, "*Nihai karar veya geçici tedbir kararı ile getirilen yükümlülükler ya da verilen taahhütlere uyulmaması*" ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadede açıkça 9 uncu maddenin son fıkrasında düzenlenen "geçici tedbirler" kastedilmekte, 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "yazılı görüş" ise kapsam dışında bırakılmaktadır. Dolayısıyla, salt ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliğine bildirilen yazılı görüşe uyulmaması durumuna ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un öngördüğü herhangi bir yaptırım mevcut değildir. Bununla birlikte, Kanun'un 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında; "*Kurul, üçüncü fıkraya göre idarî para cezasına karar verirken, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası bağlamında, ihlalin tekerrürü, süresi, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlalin gerçekleşmesindeki belirleyici etkisi, verilen taahhütlere uyup uymaması, incelemeye yardımcı olup olmaması, gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususları dikkate alır.*" hükmü bulunmaktadır. Söz konusu fıkrada yer alan hususların tahdidi nitelikte olmaması nedeniyle, Kanun'un 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan bildirimde derhal uyulması da ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliği hakkında uygulanacak idari para cezasının belirlenmesinde aynı Kanun'un 16 ncı maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde dikkate alınabilecektir.

b. TABGİS Açısından 9/3 üncü Maddenin Uygulanmasına İlişkin Değerlendirme

Akaryakıt istasyonlarında görülen faaliyetler üzerine 4054 sayılı Kanun'un 9/3 üncü maddesi kapsamında TABGİS'e gönderilen görüş yazısının, adı geçen teşebbüs birliğine ilişkin anılan soruşturma kararının alınmasından sonra, fakat ilgili tarafa soruşturma tebligatının yapılmasından önce uygulandığı görülmektedir. Soruşturmanın tarafı TABGİS, Kurul'un görüşü tebliğ edildikten sonra üyelerine göndermiş olduğu yazılar ve basın açıklamaları vasıtasıyla, önceki tavsiyelerinin geçersiz olduğunu ve gerek komisyon uygulamaları, gerekse promosyon faaliyetleri konularında bütün bayilerin kendi iradeleriyle karar vermeleri gerektiğini ilan etmiştir. Dolayısıyla, TABGİS'in 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi anlamında bir teşebbüs birliği kararı sayılan yönlendirici nitelikteki tavsiyelerini geri alarak, ihlale

son verilmesine ilişkin görüş yazısına uyduğu görülmüştür. Bu nedenle, bahse konu teşebbüs birliğinin 9/3 üncü madde kapsamında gönderilen Rekabet Kurulu görüşüne uygun hareket ederek kararlarını geri alması, uygulanacak idari para cezasının takdirinde aynı Kanununun 16 ncı maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde dikkate alınmıştır.

c. Uygulanacak İdari Para Cezasının Tespitinde Değerlendirilen Diğer Hususlar

TABGİS'in 4054 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yapılan bildirim zamanında uyarak ihlale son vermesi yanında; aynı Kanun'un 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında sayılan diğer hususlar ve 18.9.2000 tarihli ve 00-35/392-219 sayılı Kurul Kararı'nda ilgili teşebbüs birliği hakkında anılan tarihte geçerli asgari idari para cezası olan 2.433.600.000 TL'nin takdir edilmiş olması dolayısıyla bahse konu teşebbüs birliği hakkında daha yüksek bir idari para cezasına karar verilmesinin uygun olmayacağı hususları dikkate alındığında; söz konusu idari para cezası tutarının değiştirilmeden uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır.

K. SONUÇ

İlk inceleme ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, sözlü savunma toplantısının ses kayıtlarının yazılı açılımı, raporlar, Danıştay'ın kararları, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda;

- 1- Hakkında soruşturma yapılan Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın akaryakıt istasyonlarında kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanması ve promosyonların kaldırılmasına ilişkin karar ve eylemlerinin ilgili pazarda rekabeti sınırlamaya yönelik olduğuna,
- 2- Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın bu tür karar ve eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında ihlal olduğuna,
- 3- 4054 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan bildirim zamanında uyarak, gerek üyelerine gönderdiği yazılar gerekse basın açıklamaları yoluyla kredi kartlı satışlarda uygulanacak komisyon oranları ve promosyonlar konusunda bayilerin kendi iradeleriyle hareket etmeleri yönünde açıklamalarda bulunmak suretiyle ihlale son vermesi ve aynı Kanun'un 16 ncı maddesinde yer alan hususlar dikkate alınmak suretiyle takdiren, Türkiye Akaryakıt Bayileri ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın 2.433,60 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına,
- 4- Karar'ın Danıştay yolu açık olmak üzere ilgili teşebbüs birliğine tebliğine,

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

**27.11.2008 tarihli, 08-67/1091-424 sayılı Kurul Kararına
KARŞI OY GEREKÇESİ**

Rekabet Kurulunun kararına aşağıda ayrıntılı bir şekilde izah edilen nedenlerden dolayı iştirak etmemiz m¼mk¼n olamamıştır.

Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği, P¼İS ve TABGİS'in karar ve eylemleri ile akaryakıt istasyonlarındaki kredi kartı satışlarında komisyon uygulaması ve promosyonların kaldırılması y¼n¼nde faaliyetlerde bulunmaları ¼zerine y¼r¼t¼len soruşturma sonucunda verilen 18.9.2000 tarih ve 00-35/392-219 sayılı Rekabet Kurulu Kararı TABGİS tarafından açılan dava ¼zerine Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Muhalif kalınan 27.11.2008 tarihli, 08-67/1091-424 sayılı karar Kurulun yargı tarafından iptal edilen işleminin yeniden ele alınmasına ilişkindir.

Bu noktada, para cezalarında uygulanacak zamanaşımına ilişkin son d¼zenlemelerin dikkate alınması, buna g¼re de Kurulun mezk¼r dosya ile ilgili karar verip veremeyeceğine karar verilmesi gerekmektedir. Bilindiği ¼zere, 23.1.2008 tarih

ve 5728 sayılı “Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 578. maddesinin (kk) bendi, 4054 sayılı Kanun’un 18 ve 19. maddelerini yürürlükten kaldırmıştır. Para cezalarında zamanaşımına ilişkin mülga 19. maddenin dördüncü fıkrasında karar aleyhine yargı yoluna başvurulmuş olmasının zamanaşımı süresini keseceği düzenlenmiştir. 4054 sayılı Kanun’un 19. maddesinin yürürlükten kaldırılması ile rekabet ihlallerinde zamanaşımı, 30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’ndaki ilgili düzenlemeye tabi hale gelmiştir. Kabahatler Kanunu’nda iki tür zamanaşımı öngörülmüştür: *Soruşturma* ve *tahsil* zamanaşımı. Soruşturma zamanaşımı, kabahat işlendikten sonra, Kanunda yazılı belirli bir süre içerisinde soruşturma yapıp idari para cezası verilip verilemediğine yönelik iken; tahsil zamanaşımı, verilen cezanın Kanunda belirlenen süre içinde uygulanmasına ilişkindir. Kabahatler Kanunu’nun soruşturma zamanaşımı başlıklı 20. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre, nispi para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi 8 yıl olup, fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlamaktadır.

4054 sayılı Kanun’un 5728 sayılı Kanun’un 472. maddesi ile değişik 16. maddesinde düzenlenen idari para cezasının nispi para cezası niteliğinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Kabahatler Kanunu’nun 20. maddesi uyarınca zamanaşımı süresinin 8 yıl olduğu anlaşılmaktadır. Zamanaşımı yönünden 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 20. maddesi, 4054 sayılı Kanunun kaldırılan 19. maddesine göre teşebbüsler açısından *lehe bir düzenleme* içermektedir. Bu durumda anılan soruşturma dosyasında zamanaşımı ele alınırken fiilin işlenmesi veya neticenin gerçekleşmesinin tespiti önem kazanmaktadır.

27.11.2008 tarihli, 08-67/1091-424 sayılı Kararda belirtildiği üzere, Rekabet Kurulu tarafından ihlallerin 1999 yılında gerçekleştiği tespit edilmiştir. 21.10.1999 tarihinde ise Kurul ihlale son vermek için *geçici tedbir* kararı almış ve bu karar uyarınca taraflar uygulamalarına son vermiştir. Bu nedenle dosya bakımından ihlaller 21.10.1999 tarihinde sona ermiştir. Buna göre zamanaşımının bu tarihten itibaren işletilmesi gerekmektedir. Zamanaşımı süresinin başlangıcı olarak 1999 yılı olarak dikkate alındığında ise süre 2007 yılında sona ermiş bulunmaktadır.

Öte yandan, Kabahatler Kanunu’nun Geçici 2. maddesinde yer verilen anılan Kanun’un, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla idare mahkemelerine dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmayacağı düzenlemesinin amacının kanun yolu açısından olduğu açıktır. Diğer bir ifadeyle, idare mahkemelerinde görülmekte iken Kabahatler Kanunu kapsamında tanımlanan kabahatler karşılığında uygulanacak idari yaptırımlara karşı başvuru yolu sulh ceza mahkemesi olarak belirlenmiş olup, kanun koyucunun idare mahkemelerinde açılmış davaların sulh ceza mahkemesine taşınmasını önlemeye çalışmış olması muhtemeldir. Nitekim bilindiği üzere, kanun yolu açısından doğabilecek sorunlar, Kabahatler Kanunu’nun Anayasa Mahkemesi’nin iptali üzerine değişen 3. maddesi ile giderilmiş ve anılan Kanun’un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça uygulanacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, 27.11.2008 tarihli, 08-67/1091-424 sayılı Kurul Kararı'nın teşebbüs birliğince açılan davayla Danıştay tarafından iptal edilmesi üzerine, Kurul'un dosyaya ilişkin alacağı kararın bu konudaki ihlalin tespitinden sonra; 5326 sayılı Kabahatler Kanununda belirtilen 8 yıllık zamanaşımı süresine tabi olması nedeniyle "soruşturma zamanaşımının dolması nedeniyle idari para cezası verilmesine yer olmadığına" şeklinde olması gerektiğini düşündüğümüzden çoğunluğun görüşüne katılmamız mümkün olamamıştır.

Tuncay SONGÖR
İkinci Başkan

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu'nun 27.11.2008 tarih ve 08-67/1091-424 sayılı Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası'nın gerçekleştirdiği karar ve eylemlerle akaryakıt istasyonlarındaki kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanması ve promosyonların kaldırılması yönünde faaliyetlerde bulunmaları üzerine yürütülen soruşturma sonucunda verilen Kurul Kararı'nın Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası tarafından açılan dava sonucunda bu teşebbüs birliğine ilişkin kısmının Danıştay kararları ile iptal edilmesi ertesinde, dosya konusu yeniden değerlendirilmiştir. Yeniden değerlendirme sonucu alınan karara katılmamaktayım. Şöyle ki :

23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı "Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun'un 578. maddesinin (kk) bendi, 4054 sayılı Kanun'un zamanaşımı ve kesilmesi hallerini düzenleyen 19. maddesini yürürlükten kaldırmıştır. Böylece rekabet ihlallerinde zamanaşımı, 30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'ndaki ilgili düzenlemeye tabi hale gelmiştir. Kabahatler Kanunu'nun soruşturma zamanaşımı başlıklı 20. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre, nispi para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi 8 yıl olup, fiilin ikası veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlamaktadır. Karara konu dosyada ihlal niteliğindeki eylemlerin sona erdiği tarih Ekim **1999 yılıdır**. Zamanaşımı süresinin başlangıcı 1999 yılı olarak dikkate alındığında süre **2007 yılında** sona ermiş bulunmaktadır. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda belirtilen 8 yıllık zamanaşımı süresi dolduğundan "soruşturmada, **zamanaşımı nedeniyle idari para cezası verilmesine yer olmadığı**" şeklinde karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

M. Sıraç ASLAN
Kurul Üyesi